

RECENZII

CONTRIBUȚIE LA STUDIAREA VIEȚII POLITICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victor SACA, Mihai CERNENCU*

Catedra Științe Politice

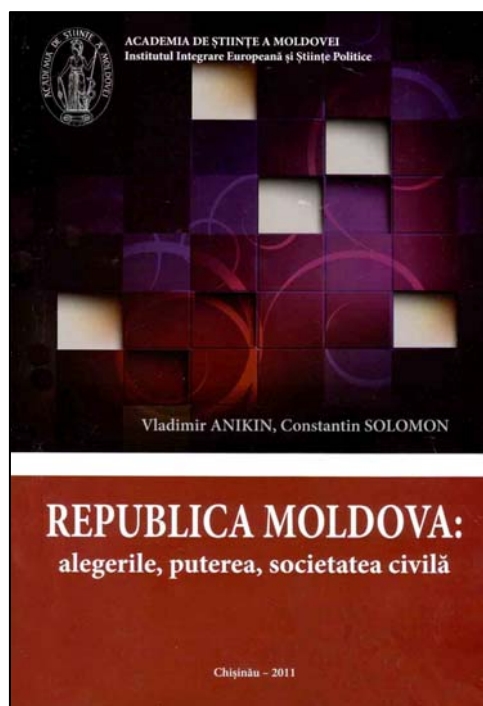
*Catedra Relații Internaționale și Politologie, ULIM

Recenzie la lucrarea *Republica Moldova: alegerile, puterea, societatea civilă*. - Chișinău: Sirius SRL, 2011. - 112 p. (autori: *Vladimir Anikin, Constantin Solomon*).

Experience of building a democratic society in Moldova is marked by contradictions and multiple problems, determine the need for a thorough analysis of political life, the current political phenomenon.

A thorough analysis of the trends recorded a reasoned explanation of the problems facing society, may make a necessary contribution to solving crucial problems.

Such a meeting in his contribution the authors Vladimir Anikin and Constantin Solomon "Moldova: elections, power and civil society". - Chisinau: Sirius LTD, 2011 is valued at fair value in the present review.

Politica este sfera principală de activitate vitală a societății, a statului, sfera ce cuprinde relațiile, orientările și manifestările care apar între partide, între categorii, grupuri sociale și etnice, având implicații asupra fiecărui cetățean în parte. Rolul și importanța politicii crește îndeosebi în perioadele istorice de cotitură, când sunt supuse unor transformări radicale înseși bazele vieții umane, idealurile valorile, orientările, concepțiile despre lume etc. O astfel de perioadă de schimbări cardinale se desfășoară pe parcursul a mai mult de două decenii în Republica Moldova.

Experiența de edificare a unei societăți democratice care la noi a avut propria sa dinamică demonstrează că această devenire este marcată de numeroase contradicții și de puternice eforturi depuse întru realizarea scopului propus. Anume această complexitate a și condiționat necesitatea studierii unor fenomene politice, precum: alegerile, puterea, societatea civilă, rolul cărora în viața societății în perioada de tranziție devine tot mai semnificativ.

Politica are implicații pentru fiecare cetățean, indiferent de faptul participă el sau nu la procesul politic, întrucât prin activitățile pe care le desfășoară, dincolo de limitele vieții private, oamenii rezolvă și probleme ale vieții publice.

În acest sens, lucrarea „Republica Moldova: alegerile, puterea, societatea civilă”, elaborată de Vladimir ANIKIN și Constantin

SOLOMON, doctori habilitați în științe politice, este, indiscutabil, o inițiativă plauzibilă de a pune la dispoziția cercetătorilor o investigație de valoare incontestabilă.

Autorii cercetează alegerile care sunt una dintre condițiile existenței și funcționării regimului politic democratic. Pentru popor, alegerile reprezintă unicul mijloc eficient de a influența guvernarea și de a se face auzit. Pentru formațiunile și liderii politici alegerile întrușează momentele cruciale ale evoluțiilor pe arena politică. Ele oferă unica posibilitate de a accede la putere, dar sunt și cele care pot scoate concurenții din circuitul politic. Alegerile reprezintă o modalitate de selectare și desemnare a actorilor ce concurează pentru obținerea funcțiilor publice politice.

Alegerile desfășurate periodic reprezintă evenimente de importanță majoră care focalizează atenția opiniei publice interne și a celei internaționale asupra întregului spectru de probleme cu care se confruntă societatea în plan intern și extern. De aceea, radiografia generală a desfășurării alegerilor, văzută atât prin prisma percepțiilor actorilor electorali, cât și prin cea a monitorizatorilor, efectuată de observatorii naționali și internaționali, fixează principalele puncte de reper pentru estimarea unei stări pe care ofertele electorale ale concurenților angajați în cursa alegerilor promet să le depășească.

Este semnificativ faptul că în lucrare se analizează detaliat desfășurarea alegerilor parlamentare, prezidențiale și locale în Republica Moldova, particularitățile acestora și impactul lor asupra evoluției societății și a statului. De menționat că pentru prima dată în literatura de specialitate se analizează institutul candidaților independenți, precum și necesitatea creării oportunităților de a accede a acestora în organele electivă.

În studiu se menționează că alegerile pluripartidiste, fiind o formă majoră a democrației pluraliste, au determinat apariția în Republica Moldova a unor procese și fenomene politice noi. Concurența subiecților politici pentru includerea lor în structurile de putere a condus la apariția în perioada campaniilor electorale a diverselor comportamente atât în cadrul formațiunilor social-politice, cât și în al diferitelor segmente ale electoratului.

Cercetătorii fac o analiză a formelor de putere în funcție de sursele sale, a componentelor puterii politice și a mecanismului de realizare a acesteia. Puterea politică este în primul rând puterea de stat, o putere organizată, întemeiată și legitimată. Ca instituție fundamentală a puterii, statul este o forță independentă de voința individuală, o forță care este în stare nu doar de a da ordine, dar și de a face ca acestea să fie executate. Exercițarea puterii după reguli presupune supunerea cetățenilor unei țări față de aceste reguli. Statul își exercită atribuțiile în acord cu anumite principii, proceduri, legi, reguli. Prin puterea statului puterea politică devine o artă sau o tehnică a guvernării, fiind deținută de grupuri restrânse de indivizi având interese în aparență comune, dar de fapt interese individuale și de grup. O putere politică stabilă, democratică și eficientă, apropiată de popor și supusă controlului din partea acestuia, este condiția de bază a dezvoltării normale a societății.

Este important faptul că în investigație sunt analizate principalele forme de manifestare a anomiei puterii politice în țara noastră, cum ar fi: criza vechilor valori politice și caracterul firav al celor noi; tergiversarea separării puterilor în stat; comportamentul politic neadecvat al cetățenilor ce nu reprezintă expresia necesității obiective; confruntări de poziții și interese între instituțiile politice; criza integrării teritoriale; prezența fenomenului de cumătrism și nepotism; nivelul redus al culturii politice; raporturi incerte între stat și societatea civilă; subordonarea factorilor politici, factorilor de decizie intereselor politice de conjunctură; interese diferite ale actorilor politici interni și externi în problema transnistriană; relații externe dominate de dependența economică externă, de accesul la surse de materii prime și energetice, de bunăvoința vecinilor; orânduire constituțională frustrată de coerență și consecutivitate politică; discreditarea reformelor și a procesului de democratizare; opinia publică controversată în problemele statalității și cele privind asigurarea integrității teritoriale; forțe și elite politice discreditate în conflicte de conjunctură și prin incapacitatea de a se subordona intereselor naționale; fenomenul corupției etc.

Aceste manifestări au favorizat în mod direct creșterea ineficienței funcționării sistemului politic, creșterea neîncrederii față de instituțiile puterii de stat și au dus, implicit, la pierderea treptată a legitimității lor. Prin aceasta se explică faptul că guvernele erau schimbate la intervale destul de mici.

Sunt examinate relațiile dintre putere și opoziție în contextul managementului politic din Republica Moldova. Se menționează că eficacitatea managementului politic, drept urmare a activității politice, depinde în mare parte de măsura în care subiectul conducerii cunoaște procedurile, mijloacele, tehnologiile de soluționare a problemelor guvernării.

Analizând practica guvernării în perioada de exercițiu democratic, autorii au identificat în realitatea politică a Republicii Moldova un șir de factori cu impact negativ asupra modului de exercitare a puterii politice la toate nivelurile organizării sociale. În lucrare se face o evaluare științifică a procesului de democratizare, aceasta în scopul de a conștientiza complexitatea problemelor cu care se confruntă societatea în tranziție și pentru a indica unele modalități de depășire a barierelor în calea democratizării societății și a instituțiilor politice.

Într-o manieră coerentă și accesibilă este supusă analizei noțiunea *participare civică*, autorii menționând că aceasta înseamnă implicarea celor conduși în administrarea treburilor statului la toate nivelurile, contribuind la consolidarea societății.

Schimbările democratice din Republica Moldova au favorizat apariția și afirmarea sectorului neguvernamental, ca una dintre pârgurile esențiale ale funcționării societății civile. Au fost create organizații civile neguvernamentale (ONG-uri) cu obiective concrete, care contribuie la agregarea democratică în Republica Moldova. În anul 2011 erau înregistrate 4000 de organizații neguvernamentale care activau în diverse domenii: dezvoltare rurală, protecția mediului, sănătate, educație, știință, drepturile omului etc.

Autorii au reușit să analizeze și să evalueze formele și metodele de participare a societății civile în campaniile electorale. Societatea civilă se încadrează în contextul unor competențe majore – de a participa, direct sau indirect, dar activ și conștient la procesul de guvernare în Republica Moldova, în primul rând la alegeri.

Edificarea democrației pluraliste și afirmarea pluripartitismului, a societății civile, asigurarea dezbaterilor publice contribuie în mod efectiv la constituirea în Republica Moldova a unui nou spațiu politic.

Conținutul lucrării poate servi drept important punct de reper în elaborarea strategiilor autorităților publice, ale formațiunilor și partidelor politice privind refacerea societății în spiritul compatibilizării ei sub toate aspectele dezvoltării democratice.

Considerăm că această carte poate fi utilă pentru parlamentari, pentru experți și specialiști din variate domenii, pentru cadrele didactice, studenții și masteranzii unor facultăți de profil, pentru jurnaliști și pentru toți cei implicați în viața politică sau în diverse structuri manageriale. Citind această carte, cei interesați să-și dezvolte cultura politică își vor putea forma o reprezentare mai adecvată asupra operațiunilor complexe de analiză care trebuie să întemeieze luarea unor decizii, mai ales atunci când acestea angajează viața oamenilor și evoluția societății.